¶ Epiſtola. F. Hieronymi tornieli lectoris. Ad R. p. F. Angelũ de clauaſio preſentis ope
ris auctorẽ. in qua orat eius reuerentiã. vt ipm̃ opus imprimi faciat: ꝓpter talem et tantã di
cti operis excellentiam et vtilitatem.

Pluribus retroactis temporibus. Reuerende ac mi cordialiſſime pater. Ad lecturã caſuũ
cõſcientie promotus omni cura et diligentia operã dedi. vt veritatẽ cõfratribus audientibus
miro modo hincinde diſperſam. et per diuerſa librorũ volumina. quin potius per varias do
ctrinarũ facultates vagantẽ: enucleatã traderem. Ad qḋ ꝑagendum: quibus vigilijs. q̃buſue
oporteat curis inſudare. Reuerẽtia tua plenius edocta dilucide proſpicit. Nõ enĩ talis lectu
ra vnica cõtentat̃ ſciã. vnico ne ſtudio licet magnis voluminibꝰ ↄcluſio ſubſiſtat. Exigit nãq̃
vera iuris ciuil̃ fundamẽta. In quibꝰ pene ↄtractuũ tota deciſio terminat̃. qḋ quidẽ ius. q̃m
per ſummoꝝ iura pontificũ in multis rectificat̃ ꝑficitur ac ſupplet̃. p̃cipue in cenſuris. p̃bendis
et alijs eccleſiaſticis. Eiuſdẽ ſacri pontificij iuris ignorantiã talis caſuũ penitꝰ abhorret do
ctrina. Verũ cum in p̃dictis. q̃nq̃ ꝓpter cõmunem pacẽ oculus diuinã intuens maieſtatẽ ali
qualiter obſcuret̃. qui lumine ſacre theologie illuſtrari quã maxime habet neceſſe. nõ modicã
ipſius caſuũ ſtudij partem. ſibi ſacre pagine lucidi doctores iure merito vendicarũt. Itẽ ſi ex
periẽtia teſte pħo facit artẽ. in ipa caſuũ doctrina: magiſtrã pene cũcta limitantẽ fateri nõ in
caſſum cõpellimur. Cũ igit̃ vitã breuẽ artẽ vero longã: altus hypocrates affirmet. Et in vna
quaq̃ arte tãta ducamur cecitatis caligine vt teſte mercurio trimegiſto. maxima ps eoꝝ q̃ ſci
mus ſit minima eoꝝ q̃ ignoramus. q̃s niſi inſani penitus capitis dicere audebit hoĩem ad ta
lis ſtudij apicẽ niſi diuina preuentũ peculiari virtute poſſe deuenire. Vt tanq̃ alter Iuſtinia
nus opus deſperatũ quaſi ꝑ mediũ tranſiẽs ꝓfundũ in vnã reducat cõſonantiã. Forſitan ali
quis dicet. vera fateor q̃ ſcribis. niſi talis tantuſq̃ labor ac difficultas a ſummiſtis tractatori
bus exilio data fuiſſet. Qui oẽs in vnũ facultates colligẽtes faſciculos caſuum cõtexerũt. Ad
quẽ ego: hec admitterẽ ſi dictos vt aſſeris tractatores. ipis in facultatibꝰ. pene noſcerẽ ephe
bos. no dicã balbutiẽtes neq̃ ꝑfectos. Ex his nãq̃ alij pictores. de alienis codicibus. non li
bros. ſed quedã potiꝰ exẽplaria cõponentes. alij more balbutientiũ q̃ audierint et viderint fa
ri geſtiũt. Quos tñ pia excuſat intentio. ne tanq̃ ſerui inutiles. ex talentis quicq̃ in p̃cipis
erariũ nõ inferẽtes. repulſam patiant̃ pariter et penã. Verũ ſi eos intentio reddit innoxios:
mihi tñ alijſq̃ in huiuſcemodi paleſtra militantibꝰ labores nõ auferũt. ſed incertiores ſumus
atq̃ dudũ eramus. Tenuit ergo me continuũ deſideriũ. ſedulaq̃ anxietas. vt ſator ille rerum
ternus increataq̃ veritas. ac lucis eterne candor irradians. q̃ ſolus res penitꝰ deſperatas ad
optatũ finẽ deducit. iuxta. l. i. ad fi. ꝑme col. C. de veteri iure enu. Qui oĩm auctor eſt ſcientia
rũ. §. deniq̃. xxxvij. di. Qui oĩm ẽ gratiarũ elargitor. c. reuertimini. xvi. q. i. A quo inſuper eſt oẽ
datũ optimũ. Iac. i. et. c. in ſcripturis. viij. q. i. Qui totius inſuper eſt boni operis fundamentũ
c. cũ paulus. i. q. i. Hominẽ ꝓduceret in lucẽ. talibus inſignitũ gratijs ac virtututibus. Cuiuſ
medio et ſalubri doctrina. lectoribꝰ ipis tantus queritandi labor. Varioſq̃ volutandi codi
ces adimeret̃. Et diſcipulis cõfeſſoribus. q̃q̃ p̃ſertim fratribꝰ noſtris. q̃bus in diuinis. et alijs
noſtri ordinis laboribꝰ occupatis. pauliſper ocij ſuppeditare noſcit̃. clara innoteſceret veritas.
Dum igit̃ pluribus iã annis elapſis talibꝰ eſtuarem deſiderijs. cõmunẽ q̃z oĩm vtilitatẽ flagi
tans. et ex hanelanti corde gemebunda pene ſuſpiria ad indeficientẽ diuine largitatis dulce
dinẽ emitterẽ. Apparuit in oculis meis q̃ſi caligantibꝰ. Liber ſummule a reuerẽtia tua cõpoſi
tus quẽ clara luce cõſpiciẽs. et diligẽtiꝰ ꝑſoluẽs. dũ placere cepit vltra ꝓgrediẽs. nec iota qui
dem nõ viſum p̃terij. Et ſepius admirãs in tractatibꝰ ſingulis. plenitudinẽ ꝯſtrictã. In de
ciſionibus vtriuſq̃ iuris vera fundamẽta. In fundamẽtis allegatões fidas pariter et abun
dantes. Theologorũq̃ veritates lucide enucleatas. auctoris q̃z qḋ paternitas tua a iactãtia
aliena me ꝓ veritate dicere patiat̃ ingeniũ. pene diuinũ. vt merito re et noĩe Angelus dicaris
Experientiã q̃z tãto tpe ꝓbatiſſimã. vtpote. qui tali ac tãto tpe. Annis fere vicenis digne. ac
laudabiliter. talẽ ac tantã fratrũ oĩm ciſmontanoꝝ familiã direxeris verbo pariter et exemplo.
necnõ in pluribꝰ ſedis ap̃lice arduis ꝑiclitantibuſq̃ cauſis. ſollicitudine. ac ingenij tui ſubli
miſſimo apice adoptatũ finẽ deductis. Iſta inquã oĩa cõſpiciens. et letus mente ꝑuoluens p̃
gaudio exiliẽs clamaui. Ecce qḋ cõcupiui iam video. qḋ queſiui iã teneo. Margaritã diutur
nis flagitatã ſuſpirijs poſſideo. Conuocaui amicos pariter ⁊ familiares. ad tã pingues nuptias

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

ſalubꝛeq́ꝫ doctrinã dicẽs. Venite o patres lectores poſſidete ſummulã Angelicis manibus
vobis pꝛeparatã. per quã onus q̃maximũ ab imbecillis extat ſcapulis veſtris ablatuꝫ. Non
amplius ꝑ varios vobis codices vagari libeat. quicq̃d alibi difficulter querit̃ et inuolutũ. hic
faciliter enucleatũ inuenit̃. Venite oẽs vtriuſq́ꝫ iuris veri ꝓfeſſores et docti. Vobis enĩ liber
iſte fidiſſima eſt clauis. qua veri aperiunt̃ intellect⁹ lataq́ꝫ datur plura inueniendi copia. vt q̃ſi
repertoriũ deciſiuũ videat̃. Venite et vos ꝑiter cõfeſſores atq́ꝫ diſcipuli. q̃ iamdiu ſarcina li-
broꝝ ꝑgrauati. Inſuꝑ et gloſis varijs defeſſi pondus eijcite. hoc ſolo libro depaſcamini. Hic
totũ verſet̃ ingeniũ. omniſq́ꝫ ſollicitudo atq́ꝫ doctrina. Si boni eritis angelici. ꝑiter et optimi
cõfeſſores. Hic enĩ cõtractus pleniſſime habent̃ vſure lucidiſſime. Interrogatoriũ enucleatũ
Matrimonia ꝑdita honeſtate ſimul ac veritate. Reſtitutões ampliſſime. Ceſure q̃ꝫ ꝑfectiſſi-
me. Quid plura. Quid deſit nõ video: niſi foꝛſitan ex tranſcriptoꝝ tarditate paucis innote-
ſcat. Sed et hec diuina abſtulit bonitas. dũ nobis artẽ miro inuentã ſtudio impꝛeſſoꝝ in lucẽ
ꝓduxit. Reliquũ igit̃ eſt reuerende pater. ne Reuerẽtia tua exiſtimet hoc ſibi duntaxat cõdo
natũ. quin poti⁹ cum ſuperne bonitati cõnaturalis ſit. cõicatio idipm̃ tanq̃ꝫ celeſte munus lar-
giflue cõicandũ ſibi ꝑſuadeat volo. Supplices igit̃ nos oẽs. Et ego vice oĩm pedib⁹ Reueren-
tie tue humiliter ꝓſtrati deprecamur vt tale. et tm̃ ꝑ incuriã non depereat opus. verũ citiſſime
ſupꝛadicte artis impꝛeſſorib⁹ peritis tradatur. q̃ ſitis q̃maxima. eſurieſq́ꝫ q̃plurĩu ꝑcipue no
ſtra refocillet̃. Hoc enĩ deo ad honorẽ magnũ. ꝓximis ad ſalutẽ. Paternitati q̃ꝫ tue ad maxi-
mũ cedit meritũ. Et ſi qđ abſit ꝑfata reuerentia tua his agitata ſtimulis vel recalcitraret aut
ſaltẽ tardioꝛ incederet. nõ dubito magnũ ei⁹ capiti iudiciũ imminere. Noli igit̃ q̃ fuiſti ſemper
pius ac dulcis. nobis et reuerẽtie tue hac in re eſſe crudelis. Quod ne fiat etiã atq́ꝫ etiã ſupplices
depꝛecamur. Valeat in dño ꝑfata tua ꝑnitas quã dñs ꝓ oĩm ſalute cõſeruare dignet̃. Amẽ.

Reſponſio venerandi patris fratris Angeli ad fratrẽ Hieronymũ ſupꝛaſcriptũ.

Angelicam ſummam pro vtilitate cõfeſſorum et eoꝝ qui cupiunt laudabiliter viuere. nu
ꝑer a me diuina opitulãte gratia cõpilatam. mi Hieronyme frater ſuades vt arti impꝛimentĩ
um tribuam. Tardiuſculo quoq́ꝫ et pigritanti animo minarũ dulcia figis calcaria. Quam ex
quo vltra meã opinionem tot laudibus extollis. vt tuis votis morẽ geram impꝛimendã ad te
tranſmitto. Vale in domino et oꝛa pro me.